

Makale Gönderim Tarihi: 11.03.2019
Makale Yayımlanma Tarihi: 15.12.2019

Makale Kabul Tarihi: 30.10.2019
Aralık 2019 • 9(3) • 522-536

Öğretmen Adaylarının Rekreatif Faaliyetlere Katılımlarına Engel Oluşturabilecek Unsurların İncelenmesi

Recep ÖZ*

Mehmet YAZICI**

Murat Tolga KAYALAR*** Yasemin ÇAKMAK YILDIZHAN****

Öz. Bu çalışmanın amacı öğretmen aday adaylarının rekreasyon engellerinin seçilmiş bazı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 2018-2019 akademik yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesinin iki farklı öğretmen yetiştirme programına kayıtlı olan 178 öğretmen adayı gönüllü olarak yer almıştır. Katılımcıların 108'i erkek, 70'i ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Programına kayıtlı 94, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programına kayıtlı 84 öğrenci bulunmaktadır. Veri toplama aracı olarak; Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilmiş olan, Türkçeye Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından uyarlanan ve daha sonra ise Gürbüz vd. (2012) tarafından revize edilen "Boş Zaman Engelleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sorularını cevaplandırmak için bağımsız örnek t-testi ile tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı fark bulunan durumlarda farkın kaynaklarını tespit etmek için Tukey testinden yararlanılmıştır. Sonuç olarak; Katılımcıların cinsiyete, sınıf düzeyi ve ilgilenilen spor dalı değişkenine göre BZEÖ alt boyutlarına ilişkin ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Katılımcıların bölüm değişkenine göre ise BZEÖ 'nün arkadaş ve zaman boyutlarına ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Akademik başarı değişkenine göre BZEÖ 'nün arkadaş boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların ilgilenilen spor dalı değişkenine göre BZEÖ 'nün Bilgi boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı fark tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Rekreasyon, Rekreasyon Engelleri

* Orcid id: <http://orcid.org/0000-0001-9974-0022>, Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, recepöz@erzincan.edu.tr

** Orcid id: <http://orcid.org/0000-0002-3210-714X>, Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, myazici@erzincan.edu.tr

*** Orcid id: <http://orcid.org/0000-0003-2442-9330>, Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, mtkayalar@erzincan.edu.tr

**** Orcid id: <http://orcid.org/0000-0001-7131-4259>, Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, ycakmak@erzincan.edu.tr

1. GİRİŞ

Zaman ve zaman yönetimi, günümüzde herkesi yakından ilgilendiren önemli konulardan birisidir. Arslan (1996) zamanın insanın sonsuzluk ölçüsü olduğunu ve bunun bir yerden başka bir yere gitmek veya bir tecrübeden başka bir tecrübeye geçişinin ne kadar sürdüğüne dair geliştirdiği süre olarak belirtmiştir. Başka bir ifadeyle zaman, olayların kronolojik bir sıralama ile geçmişten günümüze, günümüzden geleceğe doğru birbirini takip eden, kişilerin hiçbir müdahalesi olmayan sürekli devam eden bir süreçtir (Üstün ve diğerleri, 2013; Akatay, 2003).

İnsanların sahip oldukları zamanın değerini yeterince anlayamadığını ve zamanı iyi yönetemediğini söylemek mümkündür (Gürbüz ve Aydın, 2012). İnsanoğlu içsel ve dışsal birçok sebepten dolayı sahip olduğu en değerli varlıkla ilgili yeterince özen ve yönetim iradesinde bulunmaz. Zaman yönetimi, bireylerin özel ve çalışma hayatında hedeflerine etkili ve faydalı bir şekilde ulaşabilmesi için yönetimin fonksiyonlarının bireysel faaliyetlerine uygulama sürecidir (Erdem, 1999). Erdem ve arkadaşları (2005) zamanı, insanların çok çalışarak artırabilecekleri bir kaynak olmadığını ve dolayısıyla zaman yönetiminin amacını ise kısıtlı zamanı artırmak değil, kısıtlı zaman içinde yapılan faaliyetlerin kalitesini artırmaktır şeklinde belirtmişlerdir.

Serbest zaman, Roberts (2006) ve Tezcan (1994) tarafından kısaca; çalışma, uyuma ve ihtiyaçlar dışında kalan zaman olarak tanımlanmış, bu zamanda yapılan aktiviteler de serbest zaman etkinlikleri olarak ifade edilmiştir. Zamanı genel bir çerçeve olarak düşündüğümüzde boş zamanın bu genel alan içerisinde özel bir alanı kapsamaktadır. Kişinin kendisi ve çevresi ile ilgili yapması gereken işlerden artakalan, bütün zorunluluklardan kurtulduğu, kendi isteği ile kullanacağı bir zaman dilimidir. Parker'a göre boş zaman "bireyin hem kendisi ve hem de başkaları için bütün zorunluluklardan veya bağlantılardan kurtulduğu ve kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlikle uğraştığı zamandır" olarak ifade edilmiştir (Hacıoğlu vd., 2009). Boş zaman genellikle serbest zaman ile karıştırılmasına rağmen ikisi aynı şeyi ifade etmemektedir. Çünkü boş zaman, serbest zaman dilimi içerisinde özel bir alanı kapsar. Dolayısıyla serbest zaman boş zamanı kapsayıcı niteliktedir.

Rekreasyon, latince recreation kelimesinden gelmekte olup; yeniden yapılanma, yenilenme veya yeniden yaratılma anlamına gelmektedir. Dilimizdeki karşılığı çoğunlukla boş zamanları değerlendirme olarak ifade edilmektedir. Bu durum kişilerin ya da toplumsal birlikteliklerin boş zamanlarında kendi istekleriyle yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamı taşımaktadır (Ozankaya, 1995). Klasik anlamda rekreasyon; bireyi zorunlu iş ve faaliyetlerden sonra yenileyen, dinlendiren ve tamamen isteğe bağlı olarak yapılan faaliyetlerdir (Kraus, 1985). Bir başka tanıma göre; rekreasyon, avarelikten farklı olarak tanımlamakta ve kişilerin hür bir şekilde kendisini mesleğinin gereklilikleri ve ailesi ile toplumun ihtiyaçları dışında kendi rahatı, gelişimi için ayırabileceği faaliyetlere yönelik bağımsız zaman olarak ifade edilmektedir (Adewusi, 1988).

Kişiler, boş zamanlarını değerlendirmek, sağlığını korumak, güçlenmek, kendini savunmak vb. gibi çeşitli amaçlar nedeniyle sportif faaliyetler yapmaktadır (Tel vd., 2001). Kişilerin, yaşam kalitesi kendilerine ayırmış olukları serbest zaman faaliyetleriyle artış gösterir. Boş zamanları değerlendirme faaliyetleri, daha faydalı ve anlamlı bir yaşam için gerekli bir olgudur (Tekin vd., 2004). Bu faaliyetler içerisinde fiziksel egzersiz veya çeşitli spor branşlarının boş zaman faaliyeti olarak uygulanmasına dayanan ve rekreasyon aktivitelerinin büyük bir bölümünü oluşturan türüne sportif rekreasyon denilmektedir.

Rekreatif spor etkinlikleri veya sportif rekreasyon, yarışmaya dair performans sporları dışında daha az rekabeteçi, kurallara uymayı ve eşit davranmayı gerektiren becerileri geliştirmeyi hedeflemektedir. Boş zamanları değerlendirmek maksadıyla yapılan fiziksel faaliyetler, problem çözme becerileri, yeni beceriler öğrenme, başarı ve başarısızlıkları adına yeni metodlar bulmaları için imkânlar sağlar (Yaman ve Arslan, 2009). Sportif rekreasyonun temeli fiziksel egzersizdir (Zorba vd., 2004).

Gençlerin zamanlarının büyük bir kısmını boş zaman faaliyetleri kapsamaktadır. Dinlenip eğlenen gencçlerin yaşama sıkı sarılırlar, sağlık ve psikolojik yönden de kişilik geliştirmesine katkıda bulunur (Akkaya, 2008). Öncelikle üniversite gençliği için üniversitelerdeki rekreasyon ihtiyacı daha da anlamlı olmaktadır (Kaba,2009).

Serbest zamanın bedensel aktiviteler ile ölçülmesi, dinlenme ve rahatlamanın elde edilebilmesi için bu müsbet yararların iyi kavranılması zorunludur (Tinsley ve Tinsley, 1986). Serbest zamanların bedensel faaliyet ve sportif etkinliklerle değerlendirilmesi, teknoloji ve kentleşmenin kişi ve insanlar üzerinde meydana getireceği gerginliği ortadan kaldırmak veya oluşan ruhsal gerginliği azaltmak için ehemmiyetlidir (Tekin vd., 2004).

Spor, rekreasyonun faaliyet alanı en geniş, çeşitli ve dikkate değer alanlarından biridir. Spor ve rekreasyon mütemediyen birbirlerini etkilemektedir. Rekreasyon sporun insanlar arasında yayılmasında ve sportif faaliyetlerde başarı kazanmasında önemli rol üstlenirken, spor ise insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir hareket alanı sağlamaktadır. Spor bu üzerine düşen görevi çoğunlukla herkes için spor veya sağlık için spor gibi faaliyetler yaparak gerçekleştirmektedir (Şahin, 1997).

Bütün sporlar rekreasyon özelliği taşımaktadır (Roberts, 1992). Sporlar oyunlardır ve günümüzde oyunların tüm çeşitleri oyuncular ve seyirciler için genellikle boş zaman faaliyetleridir. Oyuncular ve seyirciler oynadıkları oyunları son derece ciddi olarak görmektedirler (Gratton ve Tice, 1989; Roberts vd.,1988). Spor anlayışı, oluşturmak veya geliştirmek ve bilgi kazanma olgusu ile ilgilidir. Bu şekilde sporlar “sadece oyunlar” şeklinde ortaya çıkmaktadır. Neticeler daha büyük toplum için ender olarak ehemmiyeti olan bir konudur. Özellikle spor; politika, ticaret, askeri konular ve hatta aile yaşantısı durumlarından ayırdır (Lengkeek, 1993). Spor amatörce yapıldığı sürece bir boş zaman faaliyeti olma özelliğini gösterecektir. Değişen yaşam koşulları, çevresel, sosyal etmenler, teknoloji ve beslenme alışkanlıkları okul çağındaki çocukların fiziksel aktivite düzeylerini olumsuz etkilemektedir. Bu alanda yapılan araştırmalar, okul çağındaki

çocukların fiziksel aktivite düzeylerinin son yirmi yıldır belirgin düzeyde azaldığını göstermiştir (Janssen, Katzmarzyk, Boyce ve Pickett, 2004). Düzenli hareket ve fiziksel aktivite alışkanlığı okul öncesi dönemde kazandırılmalıdır. Çünkü okul öncesi dönemdeki çocuklara egzersiz alışkanlığı kazandırmak ergenlik dönemindeki çocuklara göre daha kolaydır (Gallahue ve Donnely, 2003).

Okul hayatının bir parçasıdır rekreasyon faaliyetleridir. Zamanın büyük çoğunluğunu sınıflarda veya laboratuvarlarda geçiren her öğrencinin rekreatif faaliyetlere katılım ihtiyacı bulunmaktadır (Zorba vd., 2006). Yükseköğretim gençlerinin rekreatif etkinliklere katılımları ve boş zamanlarını değerlendirmeleri eğitimleri sırasında okulların kendilerine sunduğu imkânlar çerçevesinde yarı organize bir şekilde gerçekleşmekte; bu kapsamda üniversiteler öğrencilerinin formal eğitimleri dışında kalan zamanlarını iyi bir şekilde değerlendirmeleri için de rehberlik edici bir görev yüklenmektedirler (Özşaker, 2012).

Rekreasyonel faaliyetlere katılımın avantajlarına rağmen kişilerin değişik nedenlerle kendileri için oldukça faydalı olan bu tür faaliyetlere dâhil olmadıkları ya da çeşitli sebepler nedeniyle dahil olmadıkları görülmüştür (Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Chow ve Dong, 2013).

Bu alanda yapılan çalışmalar, boş zamanları değerlendirme amaçlı yapılan sportif faaliyetlere katılanların diğer faaliyetlere katılanlardan daha fazla olduğunu göstermektedir. Avrupa ülkelerinin bazılarında 1950'lerden beri rekreasyon faaliyetleri içinde en çok sporda artış gözlemlenmiştir. 1960-1970'ler spor dallarının en fazla tercih edilme yılları olmuştur. Hükümetler halkını rekreasyon faaliyetlerinde özellikle spor yapmaları konusunda teşvik etmiştir. Boş zamanın artmasıyla spora faaliyetlerine katılımda ve kendi kendine yapılan spor faaliyetlerinde artış olmuştur (Roberts, 1992). Türkiye'de geçmişten günümüze kadar gelen kültürel mirasta, rekreasyon ve rekreasyon ile ilgili konular oldukça geniş bir yer tutmaktadır (Arıbal, 2013). Türklerin Anadolu'ya yerleşmeden önce boş zamanlarında savaş hazırlıklarının oyunlara dönüştüğü, özellikle at üzerinde oynanan oyunların yaygın olduğu görülmektedir. Anadolu Selçukluları döneminde boş zaman aktivitelerinin başında yaylalara çıkma, kaplıcalara girme ve aynı zamanda dini unsurların etkisi ile rekreasyon etkinlikleri çeşitlenmiştir. Osmanlı döneminde ise, kadınların boş zamanlarında saz çalma, şarkı-türkü söyleme ve oyanak işleri yaptıkları, erkeklerin ise hamama gitme, kahveye veya mesirelik alanlara gitme, avcılık yapma, atıcılıkla uğraşma ve kuşçuluk yapma gibi faaliyetlerde buldukları görülmüştür (Yüncü vd., 2013).

Türkiye'de çağdaş anlamda rekreasyon olgusu, Cumhuriyet döneminde başlamıştır. Spor etkinliklerinin topluma yayılması fikri, 3530 sayılı "Beden Terbiyesi kanunu" ile gelişme göstermiştir (Ardahan, Turgut ve Kalkan, 2016). Sonraki yıllarda, Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlükleri, Gençlik Kampları, Gönüllü kuruluşlar, genellikle büyük şehirlerde açılan Spor merkezleri, oyun kulüpleri ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulları bünyesinde rekreasyon etkinlikleri yürütülmüştür (Zorba, 2002). 1980'li yıllardan itibaren ise, rekreasyon programları, kalkınma planlarına girmiş ve rekreasyon

etkinlikleri üniversiteler, yerel yönetimler ve özel spor kulüpleri tarafından planlanmaya başlanmıştır (Zorba, 2008; Ekici, Bayrakdar ve Odabaş, 2010).

Boş zaman ve sportif zorlukların araştırılması, rekreasyon ve egzersiz literatürü için çeşitli açılardan önem taşımaktadır (Alexandris ve Carroll, 1999). Boş zaman literatüründe “Engel” kavramı kişilerin boş zamanlarında Rekreasyonel faaliyetlere dâhil olmalarını kısıtlayan veya engelleyen ve kişiler tarafından karşılaşılan sebepleri ifade etmektedir (Karaküçük ve Gürbüz, 2007). Crawford ve ark. (1991) boş zaman engellerini içsel, yapısal ve kişilerarası gibi üç boyutta incelemişler ve içsel boyutun bu boyutlardan en etkili olduğunu ve kişilerin karar verme adımımda meydana geldiğini belirtmişlerdir. Bu modele göre rekreasyonel faaliyetlere iştirak etmeyi kısıtlayan veya engelleyen en önemli faktör “içsel engeller” iken en alt sırada “yapısal engeller” faktörü bulunmaktadır (Gürbüz vd., 2010). Kişilerin boş zaman faaliyetlerine iştirak etmelerini kısıtlayan faktörlerin anlaşılmasında birçok sosyal faktörden söz etmek mümkündür. Alexandris ve Carroll (1997)’ e göre eğitim düzeyi, cinsiyet ve yaş bu faktörlere örnek verilebilir.

İlgili literatürde gençlerin rekreasyonel etkinliklere katılımı ile ilgili bazı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılmalarında engel oluşturabilecek faktörlerle ilgili bir çalışmada (Demirel ve Harmandar, 2009), rekreasyon engelleri bakımından cinsiyete göre anlamlı bir farklılık anlamlı farklılık bulunamamıştır, ancak öğrenim görülen üniversite değişkenine göre tesis-hizmet, bilgi eksikliği ve bireysel psikoloji boyutlarında farkın anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Diğer taraftan, bulunan bu sonuç üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılım engellerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmada bulunan (Emir, Öncü ve Gürbüz, 2013) bireysel psikoloji ve ilgi eksikliği alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre erkek öğrenciler lehine anlamlı farklılık bulunduğuna ilişkin sonuçtan farklıdır.

Yapılan diğer bir çalışmada bireysel psikoloji, bilgi eksikliği ve zaman boyutlarında erkek öğrencilerin puan ortalamasının daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Özşaker, 2012).

Aktif sporcularla ilgili olarak yapılan bir araştırmada (Ayhan, Eskiler ve Soyer, 2017), aktif sporcuların fiziksel sağlık, arkadaş eksikliği ve zaman boyutunda cinsiyete göre rekreasyon engellerinin anlamlı fark gösterdiği bulunmuştur.

Araştırmanın amacı öğretmen aday adaylarının rekreasyon engellerinin seçilmiş bazı değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen aday adaylarının rekreasyon engelleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
2. Öğretmen adaylarının rekreasyon engellerinin kayıtlı olunan bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

3. Öğretmen adaylarının rekreasyon engellerinin Sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmen adaylarının rekreasyon engellerinin Akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmen adaylarının rekreasyon engellerinin ilgilenilen spor dallarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma genel tarama modelinde planlanmış bir çalışmadır. Genel tarama modelleri; “çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2009).

Örneklem

Araştırma verileri 2018-2019 akademik yılında Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesinin iki farklı öğretmen yetiştirme programına kayıtlı olan 178 öğretmen adayından elde edilmiştir. Katılımcıların 108'i(%60,67) erkek, 70'i(%39,33) ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Programına kayıtlı 94(%52,81), Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programına kayıtlı 84(%47,19) öğrenci bulunmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplama aracı olarak Alexandris ve Carroll (1997) tarafından geliştirilen Türkçe uyarlaması Gürbüz ve Karaküçük (2007) tarafından yapılan ve daha sonra Gürbüz vd. (2012) tarafından revize edilen Boş Zaman Engelleri Ölçeği (BZEÖ) kullanılmıştır. Bu ölçek; birey psikolojisi, bilgi eksikliği, tesis, arkadaş eksikliği, zaman, ilgi eksikliği boyutlarından oluşan 18 maddeli yapıya sahiptir. Cevaplamada 4'lü likert(dereceleme) tipi ölçek kullanılmıştır. Ölçekte; “Kesinlikle Önemsiz” için 1, “Önemsiz” için 2, “Önemli” için 3 ve “Çok Önemli” için ise 4 kullanılmıştır. Ölçeğin toplam iç tutarlılık katsayısı (.84) olarak hesaplanmıştır (Gürbüz ve Karaküçük, 2007).

Tablo 1

Rekreasyon engelleri alt ölçek puanlarına ilişkin Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayıları

BOYUTLAR	Madde sayısı	Cronbach's Alpha	
		(Karaküçük ve Gurbuz, 2012)	Mevcut uygulama
Birey Psikolojisi	3	,72	,608
Bilgi Eksikliği	3	,79	,864
Tesis Yetersizliği	3	,63	,780

Arkadaş	3	,82	,838
Zaman	3	,64	,684
İlgi	3	,75	,753

Tablo 1’de Boş Zaman Engelleri Ölçeğinin (BZEÖ) alt boyutlarına ilişkin güvenirlik katsayıları verilmiştir. Mevcut uygulamada Birey Psikolojisi (.608) ve Zaman (.684) alt boyutlarına ilişkin bulunan güvenirlik katsayıları nispeten düşük olmakla birlikte, yine de araştırma sorularını cevaplandırmak için kullanılabilir niteliktedir.

Verileri Toplanması ve Analizi

Veriler ilgili bölümlerden izinler alınarak, Google formlardan oluşturulan internet tabanlı anket ile toplanmıştır. Öğrenciler, ders saatleri dışında tamamen isteğe bağlı olarak bir kısmı cep telefonundan ama büyük bir kısmı ise bilgisayardan anketi doldurmuşlardır.

Araştırma sorularını cevaplandırmak için bağımsız örnek t-testi ile tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı fark bulunan durumlarda farkın kaynaklarını tespit etmek için Tukey testinden yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde çalışmada toplanan verilerin analiz sonuçlarına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 2

Cinsiyete göre rekreasyon engelleri alt ölçek puanları

Alt boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	df	t	p
BP	Kadın	108	9,0648	2,71814	176	,392	,69
	Erkek	70	8,9000	2,76704			
Bilgi	Kadın	108	8,8148	3,42107	176	,216	,82
	Erkek	70	8,7000	3,54004			
Tesis	Kadın	108	10,4352	3,05487	176	-,202	,84
	Erkek	70	10,5286	2,93762			
Arkadas	Kadın	108	8,2685	3,39215	176	-,540	,59
	Erkek	70	8,5429	3,17456			
Zaman	Kadın	108	9,0556	2,72693	176	1,436	,15
	Erkek	70	8,4143	3,17368			
İlgi	Kadın	108	7,9630	3,27244	176	-,359	,72
	Erkek	70	8,1429	3,24946			

Katılımcıların cinsiyete göre BZEÖ alt boyut puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin bağımsız örnek t-testi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir. Cinsiyete göre BZEÖ alt boyutlarına ilişkin ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3

Bölüm değişkenine göre rekreasyon engelleri alt ölçek puanları

Alt boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	Ss	df	t	p
BP	BÖTE	94	8,9681	2,87911	176	-,164	,870
	PDR	84	9,0357	2,57161			
Bilgi	BÖTE	94	8,5532	3,55182	176	-,883	,379
	PDR	84	9,0119	3,35632			
Tesis	BÖTE	94	10,5638	3,03584	176	,431	,667
	PDR	84	10,3690	2,97694			
Arkadas	BÖTE	94	8,9362	3,03318	176	2,425	,016*
	PDR	84	7,7500	3,49138			
Zaman	BÖTE	94	9,2766	3,00682	176	2,316	,022*
	PDR	84	8,2738	2,73906			
İlgi	BÖTE	94	8,3617	3,52518	176	1,426	,156
	PDR	84	7,6667	2,90132			

*p < 0,05

Katılımcıların bölüm değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin bağımsız örnek t-testi sonuçları Tablo 3’de gösterilmiştir. Öğrencinin kayıtlı olduğu bölüme göre BZEÖ ’nün arkadaş ve zaman boyutlarına ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Her iki boyutta da BÖTE öğrencilerinin puan ortalaması PDR öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksektir.

Tablo 4

Sınıf düzeyi değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Alt boyut	Sınıf	N	\bar{X}	Ss	F	p
BP	1,00	43	9,0000	2,87849	1,936	,126
	2,00	31	9,7419	2,50290		
	3,00	54	8,3519	2,45839		
	4,00	50	9,2400	2,93160		
	Total	178	9,0000	2,73087		
Bilgi	1,00	43	9,2093	3,24080	,965	,411
	2,00	31	8,4839	4,15428		
	3,00	54	8,2222	3,06943		
	4,00	50	9,1600	3,57063		
	Total	178	8,7697	3,45884		

Tesis	1,00	43	10,3953	3,14824	1,357	,258
	2,00	31	10,2581	3,10878		
	3,00	54	10,0185	2,49142		
	4,00	50	11,1600	3,26615		
	Total	178	10,4719	3,00128		
Arkadaş	1,00	43	7,9070	3,61092	,846	,470
	2,00	31	8,1935	3,58161		
	3,00	54	8,3148	2,97679		
	4,00	50	8,9600	3,19413		
	Total	178	8,3764	3,30193		
Zaman	1,00	43	8,3953	2,95312	1,261	,289
	2,00	31	8,4194	2,80207		
	3,00	54	8,7593	2,62740		
	4,00	50	9,4400	3,22085		
	Total	178	8,8034	2,91898		
İlgi	1,00	43	7,5814	3,06464	2,384	,071
	2,00	31	7,7742	3,28339		
	3,00	54	7,5926	2,60998		
	4,00	50	9,0600	3,84076		
	Total	178	8,0337	3,25542		

Katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 4'de gösterilmiştir. Öğrencinin sınıf düzeyine göre BZEÖ'nün puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Tablo 5

Akademik başarı değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

Alt boyut	Seviye	N	\bar{X}	Ss	F	p
BP	Düşük	14	8,7857	3,37818	,427	,653
	Orta	136	9,1029	2,74679		
	Yüksek	28	8,6071	2,33078		
	Total	178	9,0000	2,73087		
Bilgi	Düşük	14	8,9286	3,75119	2,689	,071
	Orta	136	9,0368	3,43276		
	Yüksek	28	7,3929	3,22421		
	Total	178	8,7697	3,45884		
Tesis	Düşük	14	8,8571	3,61316	2,435	,091
	Orta	136	10,6765	2,76990		
	Yüksek	28	10,2857	3,57830		
	Total	178	10,4719	3,00128		

Arkadaş	Düşük	14	6,8571	2,53763	5,755	,004 Tukey = Yüksek < Orta
	Orta	136	8,8309	3,33901		
	Yüksek	28	6,9286	2,86652		
	Total	178	8,3764	3,30193		
Zaman	Düşük	14	7,5714	2,97979	2,244	,109
	Orta	136	9,0441	2,95364		
	Yüksek	28	8,2500	2,56219		
	Total	178	8,8034	2,91898		
İlgi	Düşük	14	7,0714	3,31580	,754	,472
	Orta	136	8,0662	3,16275		
	Yüksek	28	8,3571	3,68394		
	Total	178	8,0337	3,25542		

Katılımcıların akademik başarı değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 5'de gösterilmiştir. Öğrencinin akademik başarılarına göre BZEÖ'nün arkadaş boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu boyutta da Orta puan ortalaması Yüksek puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksektir.

Tablo 6

İlgilenilen spor dalı değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin ANOVA sonuçları

	Alt boyut	N	\bar{X}	Ss	F	p
BP	Yok	33	9,5758	2,26426	,951	,388
	Bireysel	111	8,8288	2,88845		
	Takım sporları	34	9,0000	2,60536		
	Total	178	9,0000	2,73087		
Bilgi	Yok	33	9,8485	3,12371	5,200	,006* Tukey = Yok > bireysel ve
	Bireysel	111	8,1351	3,43904		
	Takım sporları	34	9,7941	3,41813		
	Total	178	8,7697	3,45884		
Tesis	Yok	33	10,3939	2,94681	,014	,986
	Bireysel	111	10,4865	3,04471		
	Takım sporları	34	10,5000	2,99747		
	Total	178	10,4719	3,00128		
Arkadaş	Yok	33	8,1818	3,05629	,093	,911
	Bireysel	111	8,3874	3,40900		
	Takım sporları	34	8,5294	3,25888		
	Total	178	8,3764	3,30193		
Zaman	Yok	33	9,3636	2,71360	,765	,467
	Bireysel	111	8,6486	2,89089		
	Takım sporları	34	8,7647	3,21039		
	Total	178	8,8034	2,91898		

İlgi	Yok	33	8,4242	3,37297	,601	,549
	Bireysel	111	8,0631	3,17169		
	Takım sporları	34	7,5588	3,44824		
	Total	178	8,0337	3,25542		

Katılımcıların ilgilenilen spor dalı değişkenine göre BZEÖ alt boyut puanlarına ilişkin sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir. Öğrencinin ilgilenilen spor dalına göre BZEÖ'nün Bilgi boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bu boyutta da *Yok* puan ortalaması Bireysel ve takım puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksektir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışma öğretmen adaylarının rekreasyonel faaliyetlere katılımlarına engel oluşturabilecek unsurların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yapılan analizlere göre BZEÖ alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayılarına göre mevcut uygulamada Birey Psikolojisi ve Zaman alt boyutlarına ilişkin bulunan güvenilirlik katsayıları nispeten düşük olmakla birlikte, yine de araştırma sorularını cevaplandırmak için kullanılabilir nitelikte olduğu sonucuna varılmıştır.

Katılımcıların cinsiyete göre BZEÖ alt boyutlarına ilişkin ortalamalar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Jackson (2000) rekreatif etkinliğe katılımı kısıtlayan güçlerinin, farklı birey ve/ya da gruplara için değiştiğini belirtmiştir. Demir ve Demir (2006)'ya göre cinsiyet boş zaman etkinliklerine katılmada çok az düzeyde bir etkisi olduğunu tespit etmişlerdir.

Katılımcıların bölüm değişkenine göre ise BZEÖ'nün arkadaş ve zaman boyutlarına ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Her iki boyutta da BÖTE öğrencilerinin puan ortalaması PDR öğrencilerinin puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksek çıkmıştır. Temir ve Gürbüz (2014) yapmış oldukları çalışmada analiz sonuçları katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılımlarındaki zaman faktörünün ilk sırada yer aldığı buna karşın ilgi eksikliği faktörünün en alt sırada yer aldığını bildirmiştir. Gürbüz ve Karaküçük (2007) ise çalışmalarında katılımcılar için zaman faktörünün ve tesis ve ulaşım gibi faktörlerin katılımın önündeki temel kısıtlayıcılar olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar yapılan çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Boş zaman faaliyetlerine katılımı engelleyen unsurlar, bölüm bazında BÖTE öğrencilerinin sürekli olarak bilgisayar ile çalışmalarından dolayı bunu bir zaman engeli olarak göremediği ve PDR öğrencilerinin ise bu tür aktiviteleri de boş zaman engeli olarak gördüğü sonucuna varılabilir. Buna göre; farklı bölümlerdeki öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılma düzeyleri de farklılıklar gösterebilir. Bahar (2008), Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği öğrencilerinin sportif etkinliklere katılım ve bu etkinlikleri izleme için ayrılan süre diğer branş öğrencilerinden daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların sınıf düzeyi değişkenine göre BZEÖ 'nün puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüştür. Demirel'in (2009) üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada katılımcıların boş zaman engelleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Katılımcıların akademik başarı değişkenine göre BZEÖ 'nün arkadaş boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bu boyutta da Orta puan ortalaması Yüksek puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur. Akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin boş zaman engelleri ile başa çıkmada orta düzey akademik başarıya sahip öğrencilerden daha başarılı olduğu söylenebilir. Tekin ve diğerleri (2008) çalışmalarında, etkinliklere katılmanın akademik başarıyı arttırdığını konusunda görüş bildirdiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcıların ilgilenilen spor dalı değişkenine göre BZEÖ 'nün Bilgi boyutuna ilişkin puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmüştür. Bu boyutta da *Yok* puan ortalaması Bireysel ve takım puan ortalamalarından anlamlı ölçüde yüksektir. Boş zaman engelleri ile ilgili öğrencilerin üniversiteden önceki yaşantılarında herhangi bir spor dalı ile ilgilenmediği ve bu konuda bilgi sahibi olmadığından dolayı anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Alexandris ve Carrroll (1997) tarafından üniversite öğrencilerinin rekreatif sportif aktivitelere katılım sıklıkları ve bu katılımı engelleyen etkenler üzerine yaptıkları araştırmasında ise bilgi eksikliği ve bireyin motive olma düzeyi ile engelleri algılama düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç olarak; Günümüzde boş zamanların değerlendirilmesi zorunluluğu ve gerçekliği bir durumdan ibarettir (Can, 2010). Boş zaman bilincinin tam olarak yerleşmemiş bireylerden oluşan toplumlarda genellikle boş zaman faaliyetleri daha çok pasif nitelikteki etkinliklerden oluşmaktadır (Karaküçük, 2014). Pasif nitelikli etkinlikler toplumlarda hipokinetik rahatsızlıklara sebebiyet veren problemleri ortaya çıkarmaktadır. Buna bağlı olarak kolestrol, şişmanlık, kas ve kemik problemleri, kalp damarlarının yağlanması, psiko-sosyal bozukluk ve şeker hastalığı gibi sorunlar meydana gelmektedir (Zorba, 2015). Bireylerin gönüllü ve severek katıldıkları sportif rekreatif faaliyetlerin fertleri hareketli bir yaşama yönlendirirken, aynı zamanda psikolojik olarak tatmin etmektedir (Ertüzün, 2016). Üniversiteli gençler; yapmakla yükümlü oldukları ders ve zorunlu ihtiyaçları için ayırdıkları zamanlardan geriye kalan zamanlarında, sosyalleşmek, ruhsal problemlerini atmak, sportif anlamda sağlıklı olabilmek, kültür ve bilgi birikimlerini arttırmak amacıyla rekreatif kavramından ve bu kavramın içerdiği faaliyetlerden yararlanmalıdırlar. Bu şekilde sözü edilen faydalı faaliyetlerden yararlanabilecekler ve hem sosyo-kültürel yaşantılarında hem de profesyonel yaşamlarında başarıya ulaşmaları kolaylaşacaktır (Kaba, 2009). Boş zaman kullanımı ile ilgili bireysel olarak olumlu anlayış ve alışkanlıkların kazanılması gerek akademik başarının artırılmasında gerekse boş zaman engellerinin ortadan kaldırılmasında büyük önem arz etmektedir. Rekreatif eğitiminin yaygınlaştırılması bireylerdeki ve dolayısıyla toplumdaki psikolojik ve fizyolojik bozuklukların bilinçli bir şekilde giderilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Üniversitelerin

gerçekleştirdiği kültürel-sanatsal-sportif vb. rekreasyonel imkânları öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlemeleri, rekreatif faaliyetleri çoğaltmalarının önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencileriyle kısıtlı olması sebebiyle benzeri çalışmaların farklı örneklem gruplarına yapılmasında daha faydalı olacağı ve çalışmamızın bundan sonraki benzer çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akatay, A. (2003). Örgütlerde Zaman Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 281-299.
- Akkaya, S. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür Etkinlikleri Ve Boş Zaman Alışkanlıkları*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Anadolu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Alexandris, K. ve Carroll, B. (1997). Demographic Differences in the Perception of Constrains on Recreational Sport Participation: Results From a Study in Greece, *Leisure Studies*, 16, 107-125.
- Alexandris, K. ve Carroll, B. (1999). Constrains on Recreational Sport Participation in Adults in Greece: Implications for Providing and Managing Sport Services, *Journal of Sport Management*, 13(4), 317-332.
- Ardahan, F., Turgut, T. ve Kalkan, A. K. (2016). *Her Yönüyle Rekreasyon*. Detay Yayıncılık. 1. Baskı. Ankara.
- Arıbal, G. (2013). *Türkiye’de Rekreasyonun Kurumsallaşması ve İlk Rekreasyon Derneği*. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı. X-XI. Aydın.
- Arslan, S. (1996). *Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu’na Bağlı Yurtlarda Kalan Bayan Öğrencilerin Rekreasyon (Boş Zaman Değerlendirme) Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi/ Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ayhan, C., Eskiler, E. ve Soyer, F. (2017). *Aktif Sporcuların Rekreatif Etkinliklere Katılımlarına Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Yaşam Tatmini ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi*, Erpa Int. Congresses on Education, Hungary, 164-175.
- Bahar, H. H. (2008). Cinsiyet ve Branşa Göre Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri (Erzincan Eğitim Fakültesi Örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 117-140.
- Can, S. (2010). Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Öğrenci Ailelerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılım Biçimlerinin Belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 861-870
- Crawford, D., Jackson, E. ve Godbey, G. (1991). A Hierarchical Model of Leisure Constrains, *Leisure Studies*, 9, 119-127.
- Demir, C. ve Demir, D. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 36-48.
- Demirel, M. ve Harmandar, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 838-846.

- Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Odabaş, K. (2010). Emniyet Müdürlüğü Personelinin Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıklarının Araştırılması. *Atabesd*, 12(1), 30-40.
- Emir, E., Öncü, E., ve Gürbüz, B. (2012). Rekreatif Etkinliklere Katılımın Önündeki Engellerin Belirlenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği Examination of Constraints to Leisure Activities in Turkish University Students. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 3895-3904.
- Erdem, R. (1999). Yöneticiler İçin Zaman Yönetimi. *Modern Hastane Yönetimi*, 3(7), 26-31.
- Erdem, R., Pirinççi, E. ve Dikmetaş, E., (2005), Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı ile İlişkisi, *Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 67-177.
- Ertüzün, E. (2016). Sağlık Perspektifinden Rekreatif ve Esenlik (Wellness). S. Karaküçük (Ed.), *Rekreatif Bilimi* (s. 545-590) içinde, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Gallahue, D. L., ve Donnely, F. (2003). Developmental physical education for all children. *Human Kinetics*.
- Gürbüz, B., & Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Engelleri Ölçeği: Ölçek geliştirme geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 3-10.
- Gürbüz, B., Karaküçük, S. ve Sarol, H. (2010). *Examination of Perception of Constraints on Recreational Activities Participation: Results From A Study in Ankara*, 11. International Sport Sciences Congress, Antalya, 340-343.
- Gürbüz, B., Öncü, E. ve Emir, E. (2012). *Boş Zaman Engelleri Ölçeği: Yapı Geçerliliğinin Test Edilmesi*. 12. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Gratton C. ve Tice A.(1989).Sport Participation and Health. *Leisure Studies*, 8, 77-92.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz A. ve Dinç Y. (2009) *Boş Zaman Ve Rekreatif Yönetimi Kitabı*, 17, Ankara:Detay Yayıncılık.
- Jackson EL. (2000). Will research on leisure constraints stil be relevant in the twenty-first century? *Journal of Leisure Research*, 32(1), 62-68.
- Janssen, I., Katzmarzyk, P. T., Boyce, W. F. ve Pickett, W. (2004) The independent influence of physical inactivity and obesity on health complaints of 6th to 10th grade Canadian youth. *Journal of Physical Activity and Health*, 1, 331-343.
- Kaba, C.İ. (2009). *Türkiye' deki Üniversitelerde Kampüs Rekreatifliğinin Mevcut Durumu ve Kampüs Rekreatifliği Modellemesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karaküçük, S. (2014). *Rekreatif: boş zamanları değerlendirme*. (Geliştirilmiş 7. Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karaküçük, S. ve Gürbüz, B. (2007). *Rekreatif ve Kent(l)ileşme*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Lengkeek J. (1993). Collective and Private Interest in Recreation-the Dutch Case. *Leisure Studies*, 12, 7-32.
- Ozankaya, Ö. (1995). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*.(4.Basım), Ankara: Cem Yayınevi.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin Serbest Zaman Aktivitelerine Katılmama Nedenleri Üzerine Bir İnceleme, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14 (1), 126-131.
- Roberts K. (2006). *Leisure in contemporary society* (2. baskı) Wallingford, UK: Cabi.

- Roberts K., York C.S. ve Brodie D.A. (1988). Participant Sport in the Commercial Sector. *Leisure Studies*, 7, 145-157.
- Roberts K. (1992). Disintegration of Sport. In Williams T., Almond L. ve Sparkes A., (Ed.): *Sport and Physical Activity*, London, Spon.
- Şahin, H. (1997). *Sporcuların Performans Sporunu bıraktıktan Sonraki Yaşamlarında Boş Zaman Değerlendirme İlgilerinin Araştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Çukurova Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Tekin A., Ramazanoğlu F. ve Tekin G. (2004). Fiziksel Egzersiz İçeren Serbest Zaman Aktiviteleri ve Stres İlişkisi. *Sporda Sosyal Alanlar Seçme Konular*. 1. Ramazanoğlu F. (Ed.), 86-87, Ankara: Bıçaklar Kitabevi.
- Tekin M., Yıldız M., Akyüz M. ve Uğur OA. (2008). Karaman Yüksek Öğrenim Kredi Ve Yurtlar Kurumunda Kalan Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım ve Beklentilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(1). 121-135.
- Temir Ö., Gürbüz, B., (2012). *Rekreasyonel Aktivitelere Katılımın Önündeki Engellerin İncelenmesi*. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi. Kemer, Antalya.
- Tel M., Öcalan M. ve Yaman M. (2001). Taekwondocuların Bu Spor Tercih Etme Nedenleri ve Sosyo-Ekonomik Durumları, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 3-5.
- Tezcan M. (1994). *Boş Zamanları Değerlendirme Sosyolojisi*. Ankara: Atilla Kitabevi.
- Tinsley, H.E.A. ve Tinsley, D.J. (1986). A theory of the attributes, benefits, and causes of leisure experience. *Leisure Sciences*, 8, 1-45.
- Ustun, U.D., Kalkavan, A. ve Demirel, M. (2013). Investigating Free Time Motivation Scores of Physical Education and Faculty of Education Students According to Different Variables, *The Online Journal of Recreation and Sport*, 2(1), 18-26.
- Yaman, M. ve Arslan, S. (2009). Çocuk ve Gençlik Suçlarının Önlenmesinde Rekreatif Sporlar, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 445-459.
- Yüncü, D., Coşkun, İ. O., Sevil, T., Özel, Ç. H., Yüncü, H. R. ve Şimşek, K. Y. (2013). *Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Zorba, E. (2015). *Herkes İçin Yaşam Boyu Spor*, 23-24, Ankara: Fırat Yayıncılık.
- Zorba, E. (2008). Türkiye de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*. 52-55.
- Zorba E. ve Bakır M. (2004). Serbest Zaman Kavramı. *Sporda Sosyal Alanlar Seçme Konular* 1. Ramazanoğlu F. (Ed.), 106, Ankara: Bıçaklar Kitabevi.
- Zorba, E. (2002). *Türkiye’de Rekreasyona Bakış, Gelişimi ve Beklentiler*. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi Panel Kitabı, 185-194. Antalya.